

Toezichthouder taal Joost Swanborn let op of geschriften en uitspraken van vergunningverleners en handhavers duidelijk zijn. Precies schrijven wat je doet is het devies voor toezichthouders. De juridische mores is echter vaak weerbarstig. Schrijven waar het op staat valt nog niet mee. Dit keer tips om van het virus passivitis af te komen.

Wat te doen tegen Passivitis

De brieven van toezichthouders zijn er berucht om: de passieve of lijdende vorm, ook wel de 'tante-Doortje-stijl' genoemd (omdat er vaak een doorbepaling bij staat). 'Door het bevoegd gezag is besloten dat de overtreding onmiddellijk door u ongedaan moet worden gemaakt.'

Het Waterschap Brabantse Delta stuurde de toezichthouder taal een brief met het voornemen een dwangsom op te leggen. Het Waterschap krijgt uitgebreid antwoord en een paar tips van Swanborn. Hier beperkt hij zich tot deze klassieke passieve constructie.

De brief begint met: 'Op 4 december 2006 is uw bedrijf aan de [...] te [...] uitgebreid bezocht door de heren X en Y [...] in dienst van waterschap Brabantse Delta.' Je kunt ook zeggen: 'De heren X en Y bezochten uw bedrijf [...]'. Hier is dat niet per se beter, maar het maakt de brief wel levendiger.

De brief vervolgt met: 'Geconstateerd is dat in het aan de zuidzijde van uw bedrijf gelegen oppervlaktewater op drie punten lozing plaatsvond van vermoedelijk verontreinigd afvalwater.' Hier wordt het al twijfelachtig: wie heeft dat dan geconstateerd? Uit het voorafgaande

kan je opmaken dat dat dus die heren X en Y zijn geweest, maar het stáát er niet met zo veel woorden. Overigens is zo'n constructie als 'het aan de zuidzijde van uw bedrijf gelegen oppervlaktewater' onnodig: 'het oppervlaktewater ten zuiden van uw bedrijf' volstaat, zonder opgeblazen taal.

Even verderop heet het: 'In de grondopslag werd zogenaamde aardappelgrond (grond die is vrijgekomen bij het wasen van aardappelen) opgeslagen.' Wie slaat die grond op? De ondernemer die deze brief krijgt. Schrijf dus liever gewoon: 'U slaat aardappelgrond op in de grondopslag.'

Dat alles heeft tot gevolg dat er zonder vergunning afvalstoffen in het oppervlaktewater worden 'gebracht'. Dat resulteert in: 'Voor iedere overtreding die na 31 december 2006 wordt geconstateerd wordt aan u een bedrag in rekening gebracht.' Iets directer en duidelijker is: 'Voor elke overtreding brengen wij u een bedrag in rekening.'

Verberg je niet

Maar: 'Voordat de dwangsombeschikking aan uw bedrijf wordt verzonden, wordt u op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld uw zienswijze ter zake schriftelijk danwel mondeling aan ons kenbaar te maken.' Je kunt ook de ondernemer voorop stellen en schrijven: 'Voordat wij de beschikking versturen, kunt u uw zienswijze geven.'

Deze brief lijdt ook aan Passivitis - te veel onnodig gebruik van de lijdende vorm. De onpersoonlijke, saaie taal kan korter en krachtiger, met meer nadruk op personen die de handeling verrichten, en dús verantwoordelijk zijn ('aanspreekbaar', in beleidsjargon) voor de overtreding, óf voor de handhaving.

De gulden regel voor duidelijke handhavingsbrieven is: als je zeker bent van je zaak, zeg dat dan ook met zo veel woorden. Verberg je dus niet achter de passieve constructie, maar schrijf gewoon: 'U bent in overtreding. Daarom leggen wij u een dwangsom op.'

Als een vergunningverlener schrijft: 'Aan uw bedrijf wordt de vergunning onthouden' betekent dat: 'Wij geven uw bedrijf geen vergunning.' Ook hier is het niet netjes je te verschuilen achter de passieve vorm. Wees eerlijk en maak duidelijk dat jij degene bent die geen vergunning verleent.

Wissel af

Toch is de passieve vorm niet altijd fout. Afwisseling tussen de actieve en de passieve vorm leest prettig. En heel soms voegt het noemen van de handelende persoon geen informatie toe. Maar over het algemeen kun je in handavingscorrespondentie maar het beste zo expliciet mogelijk zijn. Er zijn genoeg alternatieven, waarbij het altijd goed is uit te gaan van de lezer. 'Uw bedrijf is bezocht door...' kan je niet alleen vervangen door de 'letterlijke vertaling' 'X en Y bezochten uw bedrijf...', maar bijvoorbeeld ook door: 'U kreeg controlebezoek van...' Je voorkomt daarmee ook foutjes zoals de NS-klassieker: 'De reizigers worden verzocht allen uit te stappen.' ('Aan de reizigers wordt verzocht...')

Ook behoefte aan een blik op uw teksten? Mail ze naar format@bladenmakers.nl onder vermelding van 'Taaltoezicht'. Per post mag ook: Redactie HandHaving, Postbus 270, 2700 AG Zoetermeer

Tekst: Joost Swanborn
Illustratie: B-Graphics

Zeg dat dan

'We maken vooral de stap van denken naar doen! Dat is nu al merkbaar, als je kijkt naar de handhavingsprojecten van vorig jaar. En die focus op doen wordt nog sterker dit jaar.'

Wat bedoel je?

'Wat we vorig jaar hebben bedacht, voeren we nu uit.'

Zeg dat dan.